

Navegamos. Manifesto da AELG no 8M

“Escribo dende un xénero excluído e dende unha lingua minorizada e asumo a responsabilidade que esa escolla conleva”, Begoña Caamaño

O Libro Branco da AELG, elaborado nesta década, conclúe que o perfil medio da persoa asociada é un home de máis de cincuenta anos con estudos universitarios. O que é o mesmo que dicir que ese é o perfil medio da persoa escritora. As autoras tan só representamos o 35% e temos un perfil claramente diferenciado: a nosa porcentaxe é maior nas xeracións máis novas, somos as que temos unha dedicación máis esporádica e estamos menos traducidas.

A dedicación esporádica e a incorporación serodia ás letras, analizada en décadas pasadas, están a sinalar unha realidade que atinxe especialmente ás escritoras, **a falta dun tempo propio**, motivada polo peso do doméstico e dos coidados que seguen a recaer fundamentalmente nas mulleres. En 1990, María Xosé Queizán escribía como a presión social á que nos vemos sometidas nos leva a elixir xéneros que non esixan unha dedicación temporal continuada. Tres décadas despois, esa realidade persiste.

Sermos menos traducidas evidencia outra realidade, a nosa menor presenza a todos os niveis, publicamos menos, a nosa obra está menos difundida e é menos recoñecida, de feito somos menos premiadas. Isto é o que din os datos numéricos que poden ser comprobados nos *Informes de Literatura* do CIRP ou na publicación *A Muller na Cultura Galega (II)* do Consello da Cultura.

E aínda poderíamos dicir que, por suposto, somos menos lidas. Cal foi o último libro que lestes dunha escritora? Cantos no último ano?

“Eu tamén navegar”, Xohana Torres

Porén, malia bater contra este teito de cristal que é o mundo da produción literaria: publicación, difusión e recoñecemento, cómpre recoñecer que a incorporación das mulleres á literatura, especialmente cando achegan o punto de vista do seu xénero, enriqueceu o panorama literario das diferentes linguas da Terra.

“D'aquelas que cantan as pombas y as frores

*Todos din que teñen alma de muller,
Pois eu que n'as canto, Vire d'a Paloma,
¡Ay! ¿de que' a terei?'*”, Rosalía de Castro

Porque agora escribimos nosoutras, as fillas por fin alfabetizadas de innúmeras xeracións de mulleres traballadoras. Mulleres que loitaron cada día para que as súas descendentes puidésemos chegar á Universidade e acadar a independencia económica que as nosas avoas e nais soñaron para nós. **Somos as netas e bisnetas das coetáneas de Clara Zetkin, Rosa Luxemburgo ou Simone de Beauvoir.**

Nosoutras, as mortas de bala nas rúas polo racismo que persegue migrantes, as vítimas das guerras e dos femixenocidios para extinguir en nós un pobo enteiro.

*“A noite na cidade é escura, excepto polo brillo dos mísiles,
silenciosa, excepto polo son do bombardeo,
aterradora, excepto pola promesa tranquilizadora da oración,
negra, excepto pola luz dos mártires.”* Heba Abu Nada (1)

Nosoutras, as vítimas desoutra guerra que devasta o noso fogar, asasinadas.

*“Soa.
Soas.
Soíñas.”* Sesé Mateo

Nosoutras, as nenas maltratadas polo pai que vivimos neses fogares en que a violencia o impregna todo. Nosoutras aldraxadas.

Nosoutras, as mulleres tratadas como "bonecas, (porque) calquera parte da (nosa) anatomía é máis digna de loubanzas que o (noso) cerebro”, esa visión patriarcal que condiciona a recepción da nosa obra e a súa difusión, e que nos trata como “símbolo da posición social e reforzamento do prestixio”(2) do patriarcado institucional. Obxectos, sempre obxectos para adornar o espazo que non queren compartir.

Nosoutras, as que sufrimos todo tipo de violencias, desde a sexual á simbólica e padecemos cada día a violencia institucional que ás escritoras nos nega a realidade en que desenvolvemos a nosa creatividade, imponéndonos a desigualdade dun mundo literario concibido desde o patriarcado, afastado da conciliación e dos coidados.

*“Os que negan â muller
intelixencia e talento,
a millor contestaceon
cicais que fose o disprezio.”* Filomena Dato

O noso punto de vista ten que ser feminista, porque o feminismo nos visibiliza e reivindica. Porque o feminismo é unha ferramenta transversal que constrúe unha sociedade máis xusta, para todas as persoas, independentemente do xénero.

Sabemos que estas afirmacións non adoitan ser ben recibidas, sabemos que se menospreza a nosa obra cando non oculta a cor lilá dos vimbios cos que está trenzada, cando non fala de pombas e flores.

E sabemos que as nosas palabras-pedra poderán acadar a bóveda de cristal que nos frea, se rubimos polos libros de todas as penélopes que desoíron o oráculo e ousaron, ousan, navegar.

“Pero se non me ves, es ti quen erra.”, Luísa Villalta

As escritoras, mulleres ao fin, coma as mulleres sufrimos o patriarcado e o sexismo e con preocupación observamos as reticencias e os pasos atrás de quen non entende que avanzarmos nosoutras é avanzarmos nós.

Neste 8 de marzo, tamén nós facemos un chamamento a participar de cantas mobilizacións ou actividades conmemoren a data levando por bandeira os versos de Rosalía, Filomena, Mª Victoria, Xela, Luísa, Begoña ou Xohana, e tantas, tantas outras.

(1) Poeta palestina asasinada durante un bombardeo israelí en Gaza.

(2) Frases de Begoña Caamaño.

Galiza, marzo de 2026.
Marta Dacosta